

Bolivya'da jeolojinin Gelişimi*

VICTOR RICALDI Karakas, Venezuela

Bolivya'da jeolojik araştırmalar ülkede jeolojinin babası sayılan Alcide D'Orbigny'nin ilk çalışmalarıyla önceki yüzyılda (1828—32) başladı. Bu Fransız bilim adamı Paris Doğa Tarihi Müzesinin düzenlediği bir bilimsel görevle Güney Amerika'da geziler yapmıştı. D'Orbigny Bolivya'ya uğradığında yalnızca jeolojik değil, paleontolojik, etnografik ve arkeolojik gözlemler de yaptı. Bolivya'nın ilk jeoloji haritasını ve stratigrafi, paleontoloji, botanik, fiziksel jeoloji ve öteki doğa bilimleri üstüne ilk kaynağı hazırlamıştır.

D'Orbigny'den buyana geçen yüzyıl içinde geniş bir eylemsizlik dönemi geçti. Bolivya'ya ulaşan bazı bilimsel görevlilerden Fransız Crequis—Monfort ekibi kayda değer. Bunun paleontoloğu Marelin Boule, Tarfia'daki omurgalı taşıl (fossil) ları ilk kez inceledi. Hachette Fransız Ekibinden Alfredo Dereims'in Bolivya paleontolojisine önemli katkılarda bulunduğunu belirtmek gerek.

Aynı dönemde bir Alman ekibi Bolivya'ya gezdi. Bonn Üniversitesinden Gustavo Steinmann, H.Hoek ve A. von Bistram'dan oluşan ekibi yönetiyordu. Steinmann And'ların jeolojisini 45 yıl inceledi. Bolivya'ya iki kez

1883—84'de bir ve 1903—04'de bir kez. Steinmann'ın topladığı taşılaları Ulrich (1892) ve Knod (1908) inceledi. Daha sonra, bir İngiliz jeologu olan A. Douglas dağlık bölgenin volkanik-tortul kayalarını inceledi.

1913'te Roman Kozłowski Oloro'daki ilk Maden Okulunun Müdürü oldu. Ana çabalarını paleontoloji ve petrografiye yönelten Kozłowski 1914'te Karbonifer brakyopodları üzerine, 1923'te de Devonien dönemi için benzer birer çalışmasını yayınladı. 1934'te Kozłowski ve Smulkowski Bolivya'nın magmatik kayaları üzerine önemli çalışmalar yaptı. 1920 ve 1922'de iki Amerikan petrol ortaklığı Bolivya'nın doğu ve güneydoğu yörelerinde araştırma programları uyguladı. 1923'de, 23 yıllık çalışmasından sonra Federic Ahlfeld Bolivya'nın jeolojisi'nin ilk cildini yayınladı.

1936'da Bolivya Hükümeti'nin kurduğu ve J.Munoz Reyes'in başkanlığını yaptığı Ulusal Petrol Ortaklığı (YPFB) geniş çaplı aramaya yönelen ilk örgüt oldu. YPFB'nin 50 yıllık gelişmesindeki çoğu çalışmaları Bolivya Teknoloji Enstitüsü'nü kurdu.

* AGID News No 22'den Tahir ÖNGÜR Türkçeleştirdi.